

VOOR EEN MEER INCLUSIEVE EN RESPECTVOLLE MAATSCHAPPIJ VOOR BLINDE EN SLECHTZIENDE PERSONEN

Memorandum van de Brailleliga

53 aanbevelingen

ter attentie

van de nieuwe regeringen

Fundamentele principes

De Brailleliga verdedigt de volgende fundamentele principes:

- Waken over het respecteren van de principes opgenomen in het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap. Dit Verdrag, door België geratificeerd, heeft als doel ervoor te zorgen dat personen met een handicap alle mensenrechten en fundamentele vrijheden ten volle en op voet van gelijkheid kunnen genieten.
- Respecteren van het beginsel van de deelname van personen met een handicap aan denken en besluitvormingsprocessen inzake regelgeving die invloed heeft op het leven van personen met een handicap.
- Erover waken dat alle beleidsmaatregelen, ook die welke niet rechtstreeks verband houden met de persoon met een handicap, op een transversale manier worden uitgevoerd, overeenkomstig het principe van Handistreaming.
- Waken over het respecteren van het vrij verkeer van en de toegang tot goederen en diensten voor personen met een handicap, wat ook de verblijfplaats van de persoon met een handicap is en de plaats van de gewenste goederen en diensten.

Aanbevelingen

De Brailleliga wenst de aandacht te vestigen op volgende aanbevelingen.

Algemeen

1. De bevoegdheid voor de personen met een handicap toevertrouwen aan een Minister en niet aan een Staatsecretaris.
2. De rol en de financiering van de adviesraden van de representatieve verenigingen van personen met een handicap verzekeren daar waar deze bestaat of deze functie invoeren daar waar zij niet bestaat. Zorgen voor een decretale verankering zodat de adviesraden een echte rol kunnen spelen in het besluitvormingsproces.
3. De samenwerkingsovereenkomsten tussen de gefedereerde entiteiten goedkeuren en ontwikkelen.
4. Een echte dialoog tussen de bestuursniveaus ontwikkelen en de Interministeriële Conferenties (IMC) nieuw leven inblazen.
5. De nodige maatregelen nemen voor het opstellen van statistische gegevens voor de programmering van de verschillende aspecten van het handicapbeleid.
6. De sensibiliseringsacties met betrekking tot de realiteiten van de handicap versterken, en dit voor het grote publiek en professionals (bijvoorbeeld de diensten voor thuiszorg) die in contact kunnen komen met personen met een handicap.

7. Een echte administratieve vereenvoudiging doorvoeren om de dienstverleners in staat te stellen hun prioriteiten te heroriënteren op de begeleiding van de persoon met een handicap.

Financiering en ontwikkeling van de sector personen met een handicap

8. De verschillen in de overheidstussenkomsten wegwerken, naargelang de persoon voor of na de leeftijd van 65 jaar erkend wordt, door voorrang te geven aan de toegang tot individuele hulpmiddelen. Komen tot een leeftijdsonafhankelijk hulpmiddelenbeleid met aandacht voor de handicapspecifieke noden van ouderen.
9. De oprichting plannen van nieuwe specifieke “open structuren” voor blinde en slechtziende personen: begeleidingsdiensten, zorgcentra.
10. De sector van de gehandicaptenzorg correct financieren om het hoofd te bieden aan de evolutie van de eisen en de noden. De huidige wachtlijsten blijven een onaanvaardbare situatie.
11. Gevarieerde en aangepaste oplossingen bieden, rekening houdend met de specifieke noden van de personen met een visuele handicap.
12. De financiering en de types van individuele hulpmiddelen verhogen, en zo de kansen vergemakkelijken van het kunnen thuis blijven wonen.
13. Structurele fondsen besteden aan beleid dat daadwerkelijk de personen met een handicap en hun families ondersteunt in een de ontwikkeling van een zelfstandig leven.
14. De lange wachtlijst bij overheden (bv. persoonlijk assistentiebudget binnen de VAPH) en de onderschatting van een visuele handicap verminderen.
15. De interventieplafonds verhogen voor bepaalde hulpmiddelen die onmisbaar zijn voor de autonomie van blinde en slechtziende personen (computers, tablets, smartphones,...)

Tegemoetkomingen voor personen met een handicap

16. De situatie van de DG Personen met een handicap structureel verbeteren: vertragingen, informaticasysteem, toegankelijkheid van de diensten, integratie van de aanbevelingen hernomen in de audit, ...
17. De evaluatietools voor de erkenning van de visuele handicap verbeteren.
18. De hervorming van het systeem voor de tegemoetkomingen van personen met een handicap uitvoeren en tegelijkertijd de begrotingsmiddelen dienovereenkomstig ontwikkelen.
19. Het bedrag van de Integratietegemoetkoming (IT) loskoppelen van het inkomen van het huishouden.
20. Het bedrag van de Inkomensvervangende Tegemoetkoming (IVT) verhogen tot de armoedegrens.

21. Het meerekenen van de Integratietegemoetkoming (IT) of de Tegemoetkoming voor Hulp aan Bejaarden (HAB) in de toekenning van het leefloon en andere sociale uitkeringen schrappen.
22. De leeftijdslimiet van 65 jaar voor de FODSZ schrappen voor wat betreft de toekenning van bepaalde sociale en fiscale voordelen.

Toegankelijkheid – Mobiliteit

23. De bestaande toegankelijkheidsnormen respecteren en verbeteren en de goede toepassing ervan controleren, en het concept van universele toegankelijkheid bevorderen.
24. De toegankelijkheid van informatie- en communicatietechnologieën versterken en systematiseren via de ontwerpers, de fabrikanten en de operatoren om de digitale kloof te verkleinen. Omzetting van de Europese Toegankelijkheidswet (European Accessibility Act) in Belgisch recht.
25. Het hulpbeleid voor de aanpassing van boeken voor blinde en slechtziende personen versterken, alsook voor de omzetting van professionele of persoonlijke documenten.
26. De aanpassingskosten van gespecialiseerde bibliotheken en omzettingencentra subsidiëren.
27. De openbare weg toegankelijk en gebruiksvriendelijk maken voor iedereen (slecht aangeduide wegenwerken, weinig toegankelijke plaatsen, hinder van de terrassen, gebruik van lichten aangepast aan de visuele handicap,...) en de toegankelijkheid van het openbaar vervoer uitbreiden.
28. De ontwikkeling van "vervoer op maat" stimuleren door de diensten voor aangepaste vervoer te versterken.
29. De Europese handicapkaart (European Disability Card) uitbreiden naar andere landen en voor nieuwe diensten (bv. openbaar vervoer).
30. Een nieuw beheerscontract afsluiten met de NMBS en de spoordiensten toegankelijk maken.
31. Een nieuw beheerscontract met bpost afsluiten en de postdiensten toegankelijk maken door de nabijheid te versterken.
32. Het verkiezingsproces toegankelijk maken: kiesprogramma's, toegang tot de stemplaats, toegang tot de stemhokjes,...
33. De verplichting om websites toegankelijk te maken respecteren.
34. Professionals opleiden in de opvang van ouder wordende personen met een handicap, waardoor een betere opvolging mogelijk is in de gezondheidszorg: ziekenhuizen, ROB-RVT,...
35. De verplichting van toegankelijkheid in de bebouwde omgeving invoeren.
36. De toegankelijkheidsnormen (GSV) herzien en aanpassen aan de noden van de personen met een handicap.

Onderwijs - Opleiding

37. Een echt beleid van inclusief onderwijs voor blinde en slechtziende personen in het reguliere onderwijs ontwikkelen.
38. De linken tussen het gewoon en het gespecialiseerd onderwijs bevorderen.
39. Alle passende maatregelen nemen om jongeren met een visuele handicap in staat te stellen met kennis van zaken het soort onderwijs en opleiding te kiezen dat het best bij hen past.
40. De erkenning en de financiering verzekeren van de Gespecialiseerde opleidingsbegeleidings- en bemiddelingsdiensten die zijn aangepast aan de specifieke behoeften van blinde en slechtziende personen.
41. Het door de sociale zekerheid laten dekken van de personen met een handicap met een opleidingscontract en beroepsaanpassingscontracten.
42. De linken tussen school en werk bevorderen.

Tewerkstelling

43. Zorgen voor een gepaste ondersteuning voor blinde en slechtziende werkzoekenden die echt rekening houdt met hun specifieke noden.
44. Ondersteunende structuren voor werknemers met een handicap steunen en financieren met het oog op het behoud van werk.
45. De valkuilen in de tewerkstelling bestrijden, onder andere door de afgeleide rechten te scheiden van het bedrag van de inkomensintegratie-uitkering en het bedrag van de integratietegemoetkoming.
46. De quota in openbare diensten doen naleven.
47. Begeleidingscommissies in de publieke sector instellen met de representatieve verenigingen van personen met een handicap.
48. Op een gestructureerde manier een Interministeriële Conferentie bijeenroepen over de tewerkstelling van personen met een handicap.
49. De procedures voor het aanwerven en verwelkomen van de personen met een handicap in de publieke sector herzien.
50. De toegankelijkheid van selectietests bij Selor verbeteren.
51. De ondernemingen in de privésector verplichten om acties te ontwikkelen voor de bevordering van de tewerkstelling van personen met een handicap.
52. De discriminerende attitudes bij de aanwerving afschaffen, maar ook gedurende de hele loopbaan van de werknemer.

53. Het artikel 100 van de gecoördineerde wet van 14/07/1994 over de notie van de “voorafbestaande toestand” herzien om een sociale bescherming van de werknemer met een handicap toe te laten.

Tot slot

De omzetting in het Belgisch recht van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van de personen met een handicap, op alle bestuursniveaus, blijft de fundamentele as waarop de inspanningen van de nieuwe regeringen op het gebied van de gehandicaptenproblematiek zich moeten richten. Dit is en blijft een verhaal van “rechten”!

Er werden inspanningen geleverd tijdens de regeringsperiode die ten einde loopt, maar het werk is omvangrijk. Sommige projecten, ontwikkeld in overleg met representatieve verenigingen van personen met een handicap, konden niet worden voltooid. Deze verschillende projecten en intentieverklaringen, die veel hoop wekken en aan zeer reële verwachtingen voldoen, mogen geen dode letter blijven en moeten uiteindelijk geconcretiseerd worden.

De Brailleliga heeft als doel, bovenop haar dienstverlening aan blinde en slechtziende personen, haar rol als vereniging die hun rechten verdedigt, ontwikkelen. Daartoe neemt zij actief deel aan de verschillende overlegorganen waarvan zij lid is (de Brusselse Adviesraad voor Personen met een Handicap, NOOZO, Branche handicap van het AViQ, Iriscare, Welzijnsraad van de VGC Nationale Hoge Raad voor Personen met een Handicap, Belgian Disability Forum, European Blind Union,...).

Onze vereniging nodigt de formateurs van de toekomstige regeringen en de betrokken politieke leiders uit om de ideeën en benaderingen uit dit memorandum in hun programma's op te nemen.

Brailleliga vzw
Engelandstraat 57 - 1060 Brussel
tel. 02 533 32 11 - fax 02 537 64 26
info@braille.be - www.braille.be

Coverfoto: © Sébastien Van Malleghem